

Cílem práce je prozkoumat a vyjasnit význam pojmu naturalismus v dánské literatuře v druhé polovině devatenáctého století na pozadí francouzského a anglického myšlenkového klimatu, v němž naturalismus jako takový vznikl. Východiskem, a současně metodickým filtrem práce jsou teoretická a kritická díla tří dánských autorů, kteří se programovým naturalismem zabývali a kteří jsou v současnosti spojováni s dánskou verzí tohoto literárního hnutí coby jeho první hlasatelé: Georg Brandes, Herman Bang a Jens Peter Jacobsen.

Pojem naturalismus má ve světové literatuře - zejména v literatuře francouzské a anglické - poměrně jasně daný význam. Porovnááme-li tak naturalismus s pojetím zmiňovaných tří dánských autorů v jejich literárněteoretických a -kritických textech a korespondenci, ukazuje se, že každý z nich ho chápe a vykládá po svém, takže jejich pojem naturalismu se nejen odchyluje od původního francouzského či anglického zdroje, ale význam se liší i od autora k autorovi. Přitom jsou všichni tři v dnešních literárních příručkách uváděni jako typičtí představitelé naturalismu (Bang a Jacobsen), případně jsou s ním úzce svazováni (Brandes). Pojem naturalismus tak nabývá v dánském kontextu na význačnosti, což může být pro dnešního čtenáře matoucí.

Termín naturalismus v literatuře vědomě vytvořil Émile Zola ku označení děl s jistým souhrnem vlastností a okamžitě ho začal používat. Naturalismus tedy není nálepka určitého literárního období, kterou vymyslely pozdější generace. Naturalismus značí literární metodu často vycházející z životního přesvědčení, že svět funguje na principu jakýchsi univerzálních zákonů, které se manifestují v dějích a úkazech na světě, ale i v jednání člověka. Univerzální zákony samotné jsou sice skryté, ale jejich působení je pozorovatelné. Z tohoto pohledu chce tedy naturalista zobrazovat svět.